

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. IV. Speciales status virginitatis excellentiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

veritatem filios, quos generat: quam ne amittat, sanguinem suum, tanquam Martyr profundit. Sed quoniam perpetua puritas per se ipsam est summa amplitudinis & gloria: par erit fulius explicare speciales, quibus illa exornatur, excellentias.

CAPUT IV.

SPECIALES STATUS VIRGINITATIS *excellens.*

NOT SVNT, adeoque admirandæ Angelici Virginitatis status excellentiæ, ut insigniores Ecclesiæ tam Latinæ, quam Græcæ Sancti atque Doctores, Cyprianus, Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, Basilius, Chrysostomus, & alij miles attentius inuigilauerint in describendis de ea libris quamuis, ut ipse S. Ambrosius dixit, omnes fuerint valde parci in eius laudibus referendis, eò quod multò sint excellentiores, quam humana ratio assequatur. Honori sibi tribuant, dum viuerent, eandem apud vniuersum populum prædicare: ostendentes ex iplo suo quod illi commendabant, ut fideles audientes, & videntes: ad eandem accederentur, & in sponfam accipere delectarentur: & parum sibi esse existimantes, quod essent diuinæ huius vocacionis instrumenta ad eos vocandos, qui tunc viuebant, & aderant; scripserunt etiam libros, quibus idem officium apud absentes præstarent, etiã in sæculis futuris vsque ad finem mundi. Et his igitur fontibus breuem quandam summam deducemus singularium præmiæ huius virtutis amplitudinum: ut, qui eam possident, ex corde gaudeant; & ad eandem conseruandam magis animentur. Ita tamen eius priuilegia referemus, ut non excludamus alia valde similia, quæ Castitatis perpetuæ professionem comitantur, licet non habeant sibi coniunctam Virginitatis integritatem.

Li. 2. de Virginitate. in initio

Virginitatis status antiquissimus.

I.

Epi. 31. ad Siricum.

Epi. 22. ad Eustochium de Cust. Vir.

2.

Li. 1. ad aduers. Iovin.

PRIMUM: si felicitatis virginitatis status antiquitatem aspiciamus, dicit nobis S. Ambrosius, nullum esse hoc statu antiquiorem, & omnium esse primum. Nam prius, inquit, est, quod nati sumus, quam quod effecti, electione scilicet nostræ voluntatis: natiuitas enim facit Virgines; electio coniugatos. Ne contemno (inquit S. Hieronymus) nuptias tanquam malas; sed tanquam minus bonas: & eas potius laudo; sed eo nomine, quod mihi Virgines generat: ideoque ex spinis colligo rosas; ex terra aurum; ex conchilia gemmam; & ita ex matrimonio virginitatem.

IN statu innocentie instituit Deus matrimonium: sed prius florebat virginitas, eaque durauit toto tempore felicitis illius status. Adam enim & Eua, teste hoc sancto Doctore, ante peccatum, & quam diu fuerunt in

Paradi-

Paradiso, Virgines erant: post peccatum autem, & extra Paradisum vsus coepit matrimonij: nuptiae enim terram, virginitas caelum condidit. Necessarium quidem fuit matrimonium ad humani generis propagationem: & hoc nomine antiqui Patres illud elegerunt, quamuis non defuerint aliqui rari perfectionis, qui Virginitatem amplecterentur.

IN LEGE enim naturae vixit Melchisedech Sacerdos Dei altissimi, quem Abraham fuit veneratus, & S. Ignatius Martyr eum recenset inter professores Virginitatis. Praeterea hic opinio, & aestimatio, quam gentes, ipso lumine naturali ductae de virginibus habuerunt, tanquam de ijs, qui propriam suam naturam vincerent: quibus ipsemet Deus ita fauebat, ut stupenda quaedam per eas ederet, & prophetiae donum illis largiretur, ut apparet in Sibyllis.

EADEM OPINIO & aestimatio Virginitatis fuit in lege scripta, in qua non defuerunt viri illustrissimi, qui eam amplecterentur. Inter quos idem S. Ignatius, & alij Patres numerant Iosue, Eliam, Eliseum, Danielem, & eius tres socios; & quos Scriptura filios Prophetarum appellat, quibus etiam Deus singulariter fauebat, ut ostenderet, placere sibi eorum castitatem. Quis (ait S. Ioannes Damascenus) in antiqua lege caelos clausit & aperuit? quis mortuos suscitauit, quis Iordanem diuisit? quis raptus est in paradysum? nonne Virgo Elia? & successor eius Eliseus, eo quod ipsum in castitate imitabatur, a duplicem eius spiritum accepit. an non tres illi pueri, Castitatis cultores in ardentem fornacem missi, flammam illas per eam vicerunt? & ipse Daniel, an non Virginitate confortatus, leonum dentibus restitit? an non cum Deus voluit se Ithaelius ostendere iussit illos se continere? & cum Sacerdotes in templum se conferrent ad offerenda sacrificia: an non Deus iubebat castos accedere? magni igitur Deus semper fecit castitatem.

Quo autem dicens de lege gratiae? si Moyses, (ait S. Hieronymus) qui legem antiquam significat, uxorem habuit: eius successor Iosue nullam habuit: ut significaretur: post antiquam legem, virginitatem in lege noua pulchros flores edituram. Ex Zacharia & Elisabetha sanctis coniugibus ortus est Baptista, qui fuit semper virgo: nam ex coniugio oritur virginitas, & ex lege Euangelium: ut vnus Propheeta & praecursor virgo baptizaret in Iordane Christum Virginem: qui praecipuus fuit excelsi huius status Institutor in Ecclesiae suae paradiso, magnos fauores exhibens eum suscipientibus, cum priuilegijs valde singularibus. Voluit enim nasci ex matre semper Virgine: ut esset illa Virgo virginum, & omnium earum Dux ac Regina. Et eundem spiritum voluit esse Virginem: suam praecursor in virginem; ac discipulum dilectissimum etiam virginem cui ob eius virginitatis priuilegium, potestatem fecit, in vltima caena recumbendi in sinu suo: cui etiam in cruce pen-

Adam & Eua virgines fuerunt in paradiso.

3.
Epist. ad Philadel.
In lege natura floruit virginitas.
Vide S. Hieronymum, contra Iouinum.

4.
In lege scripta floruit virginitas.

Lib. 4. Fide Oritho. c. 25
a 4. Re 2. 15
Danie. 3. 50
Et cap. 6. 22
Exod. 19. 5

Li. bi. contra Iouini.

In lege gratia plurima fuerunt Virgines.
Christus ex matre virgine natus est.
S. Hieronymus ibidem Et cap. 56. Isai.

dens matrem suam commendauit: neque enim matrem Virginem alteri, quam discipulo Virgini commendare decebat.

*Apostoli I
multi virgi-
nes fuerunt.*

*Lib. de Vir-
ginit.*

*Lib. 1. de
Virgin.
Patria vir-
ginum ca-
elum est.*

EANDEM castitatem professi sunt Sancti, Andreas, Iacobus maior, & minor, Lucas, & alij scholæ eius discipuli: quamuis etiam elegerit S. Petrum coniugem, vt sic ostenderet se non dampnare matrimonium. Et ob eandem causam in monte Thabor adduxit Moysen & Eliam suæ Transfigurationis testes, in Moysen matrimonium, & in Eliam virginitatem honorans: et tribus tamen discipulis, quos secum in montem tunc ascendere voluit, vnus fuit coniugatus, duo autem virgines. Nam ad excelsum perfectionis montem celerius ascenditur per viam virginitatis, quam coniugij, Et huius transfigurationis aded gloriolæ cupidi, statim puritatem amplectuntur. Et quemadmodum (ait sanctus Basilius) qui perfectè sunt casti, sæpè ad tertium vsque cælum rapiuntur, vt euenit S. Paulo, qui etiam fuit virgo; & antequam Christum agnosceret, honori sibi ducebat ipsam castitatem. Et Elias (ait S. Ambrosius) fuit etiam in curru igneo ad cælum translatus: patria enim virginitatem colentium non terra est, sed paradysus. Hic habet corpus, ibi verò spiritu habitat: inde enim venit Adamus cælestis, qui hoc virgultum in terra plantauit, vt aliqua in ea esset ipsius cæli participatio.

§. I Similitudo eius cum Angelis, cum Deo. & cum Christo.

*Virginitas
efficit simi-
les Angelis.*

*a Mat. 22. 30
Lib. 4. Fide
c. 15.*

*Tract. de
Disciplin. &
Habitu Vir-
ginum.
Lib. de vera
Virginit.*

*Lib. 2. de
summo bono
c. 40.*

EX HI s licet aliam virginitatis, & perpetuæ Castitatis excellentiam deducere: nam manentes adhuc in terra efficit nos Angelis cæli similes, habentes puritatem ex gratia, quam illi habent per naturam; & incipientis ex hac mortali vita excellentiam participare gloriolæ resurrectionis: in qua (vt ipsemet Saluator dixit) non erunt nuptiæ, sed omnes iusti a erunt sicut Angeli Dei in cælo. Aspice igitur distantiam cæli à terra; & Angelorum à mortalibus: & inde agnosces, quantum castitas præstet matrimonio. Nam (vt ait sanctus Ioannes Damascenus) quanto Angelus hominibus superior, tanto virginitas nuptijs honorabilior. Per eam (ait sanctus Cyprianus) virgines incipiunt esse statipi, quod nos futuri sumus postea: habent in hoc sæculo gloriam resurrectionis; transeunt per hunc mundum absque eiusdem mundi contagio: & quamdiu virgines perseuerant, sunt Angelis similes. His addit sanctus Basilius: non esse quoscumque Angelos, sed illustriores: qui mortalium vitam honorant, ac tudentur: quasi dixerit eos esse humani generis honorem, & hominum custodiam ac tutelam. Nam propter ipsos, & in eorum gratiam Deus homines custodit, multaque beneficia eis confert, Sanctus Isidorus plus adhuc

adit

addit: quod virginitas non solum facit homines Angelis similes; sed etiam æquales. Id quod est conforme sententiæ ipsius Saluatoris, dicentis apud S. Lucam: in celo, ubi nuptiæ non sunt, fore homines *bæquales Angelis, & filios Dei. cum sint filii resurrectionis*, translati in aliud esse gloriosum, Et quamuis omnes Iusti sint hic filij Dei: at casti singulariter excellunt: eod quod filio eius unigenito Iesu Christo D. N. magis assimilentur.

Sed amplius adhuc hoc exaggerat sanctus Chrysostomus, dicens: virginitatem facere homines, ipsis Angelis quodammodo superiores. Hi enim (ait) quod non nubant, id fit, quod neque carnem habeant, neque sanguinem; nec habitent in terra tot miserijs referta; nec sint cupiditatibus & sensuum voluptatibus subiecti; nec opus eis sit comedere, & bibere; nec eos possit dulcis sonus, & suavis musica, aut speciosa aliqua pulchritudo emollire: At homo castus, his omnibus subiectus, & Angelis in viribus & fortitudine inferior: studeat violentiam sibi inferre, & ipsos Angelos in puritate imitari.

In quo existimas fuisse discrimen Angelorum ab Elia, Elisæo, & magno Baptista habitantibus in desertis absque villa cum hominibus communicatione & familiaritate? minores quidem illi erant ipsis Angelis: eod quod mortale corpus gestaret: sed in eo maiores erant, quod in corpore ad eod mortali ac patibili vitam ducebant; quasi imparabilem ob suæ Virginitatis puritatem. Idem confirmat sanctus Bernardus, dicens: castitatem & perfectionem hominum magis esse admirandam, quam Angelorum: quatenus in fragili carnis vase, tot pugnis ac periculis subiecta præluceat. Sicut mirum non erat, quod *Angelus* in fornace Babylonica cum tribus pueris manens, non combureretur horrendo illo incendio: quia non habebat corpus verum, sed tantum appatens: quod autem tres pueri, veram habentes carnem, non comburerentur illis flammis, magnum erat *Dei* omnipotentis prodigium, ut postea videbimus. Denique communis est Sanctorum Patrum vox, quæ perfectam castitatem virtutem vocant Angelicam: eam enim homo excedit se ipsum; & ita in carne vivit, quasi purus esset spiritus, iuxta Apostoli regulam dicentis: *in carne ambulantes, non secundum carnem militamus*: nullum enim à carne, in qua vivimus, stipendium habemus; nec vitam nostram legibus & placitis carnis, sed spiritus instituimus & gubernamus.

Ex his inferat S. Basilus (ut à pluribus rationibus adducendis abstinemus, & omnia simul & breuiter dicamus) virginitatem facere hominem simillimum incorruptibili Deo: eod quod puritas corporis & animæ, quasi duæ alæ illum eleuent, ut divinam similitudinem in se recipiat, ad instar limpidiissimi cuiusdam speculi divinitatis radijs illustrati. Quam obrem dicit Sapiens: *e incorruptio facit esse proximum Deo*. cum enim homo *Deo* coniungitur, efficitur vnus spiritus cum ipso diuino.

De D

Virgines æquales Angelis sunt.
b Luc. 20. 36

Lib. de virginitate. c. 11. 12.
78. & 79.
Superiores
Angeli
et dicit
virginitas
hominibus.

73

73

73

73

73

73

Serm. super id: Hac est generatio quæ venturum Dominum.
c Dan. 3. 49
Perfecta castitas virtus Angel. est.
S. Martial. epist. ad Tolosanos.
S. Hieron. epist. 12. de virginitate.
lib. de virginitate.
S. Aug. lib. de Sanct. virg. c. 13.
2. Cor. 10. 3
Virginitas facit hominem Deo simillimum.

c Sap. 6. 20.

Virgines
proprie sunt
Christi.
f. Apoc 14.1.

Vide Virgas.

Lib. de Dis-
cip. & ha-
bitu Virgin.

Nomen ag-
ni in fronti-
bus portant
virgines.

Tertia parte
Pastoralis.
Admonitio.
29
Virgines se
quuntur
agnum
quocumque
iuerit.
Lib. de San-
cta Virgin.

SED quoniam similitudo cum diuinitate valde ostenditur ex ea, que habetur cum purissima eius humanitate; & is est propior Deo, qui & ipsi Christo: audiamus, quæ S. Ioannes refert ad hoc propositum de ijs, qui colunt virginitatem: f. & vidi, inquit, & ecce agnus stabat supra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen eius, & nomen Patris eius scriptum in frontibus suis. Et audiui vocem de celo, tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitru magni; & vocem quam audiui sicut citharadorum citharizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum nouum ante sedem, & ante quatuor animalia, & seniores: & nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati: Virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocumque ierit. O felices & beatos qui in ad eod perfectio & selecto numero copantur, profitentes virginitatem, cui Agnus Dei sex illos fauores exhibet qui hic recensentur, Et quamuis S. Ioannes viros tantum nominet: sub eodem tamen numero (vt S. Cyprianus aduertit) computantur etiam feminae, quas virginitas reddit Virgines. Felices sunt, eod quod cum ipso agno conscendant præcellsum montem Sion: quia sese erigunt ad heroicæ virtutes imitandas; amplexcentes cum magno feruore perfectionem, quam ipse docuit: & eidem sese coniungentes per contemplationem & amorem. Sunt etiam felices, eod quod in frontibus suis scriptum gestent nomen eisdemagni I E S V, patrisque eius cælestis: protestantes se iam non suos esse sed ipsius Dei, & Christi Domini in ipsis habitantis; honori sibi ducenta quod operibus suæ Castitatis fidem sui Redemptoris profiteantur; & perriantes, quod nomen habeant filiorum Dei, & fratrum Iesu Christi. Sunt item felices, ob suarum vocum sonum, quo tanquam tonitru dæmones, cum quibus pugnant, terrent; Angelos vero cum quibus conuersantur suarum virtutum melodia recreât. Et quoniã ipsorum corpora tanquam citharæ sunt multarum chordarum siccarum extensarum, & consonantium, eod quod continuis suis mortificationibus suauissimam edât harmoniã. Sunt felices, eod quod soli dicere possint canticum illud nouum, & participes esse specialium gaudiorum, quæ virginitatem seruantibus promittuntur. Reliqui Iusti (ait S. Gregorius) canticum illud audire quidem possunt, sed non proferre: charitas enim facit eos gaudere de amplitudine Custorum: ad quam tamẽ peruenire nõ possunt. Sunt etiã felices, eod quod precioso agni sanguine sint redempti: quæ ita illis applicat, vt singulari puritate, & pulchritudine eas abluat; & ex communi hominum gradu feligat ad tantæ amplitudinis participatione. Sũt deniq; felices ex eod quod sequantur agnum quocumq; ille iuerit: nam, cum sint virgines, nulla virtus superest, in qua non possunt illum imitari. Pærgite (inquit sanctus Augustinus) o Virgines constanter vsque ad itinere

v. l. tri

vestri terminum, vos enim ad nuptias, agni canticum adfertis nouum, quod citharis vestris, hoc est, vestris cordibus, diuinis laudibus dedicatis, cantabitis. Non erit *g canticum nouum*, quale dixit David, *vt cantes omnis terra*, sed tale, quod soli vos cantare possitis. Pergite sequentes agnum, sed quod perueniaturum eum speratis, vt sistat? vbi sunt ingentia gaudia, non sicut huius mundi inania, aut gaudia communia reliquorum Sanctorum in caelo; sed magis singularia & propria Virginum, quae sunt de ipso Christo, in Christo, & cum Christo, post Christum, & pro Christo, & ipsimet Christo. Reliqui Iusti habent sua gaudia de Christo; sed non qualia haec sunt. Sequantur Agnum, non quocumque ierit; sed quod ipsi possunt peruenire: possunt quidem in loco omni eum sequi; non tamen, quando ille cum Virginitatis pulchritudine progreditur. Hæc S. Augustinus; quibus speciale primum explicat, quod *laureolam virginitatis* appellamus. Sed audiamus, quæ S. Athanasius ad eandem confirmanda addit. Si quæ in hoc mundo nubunt, ait, relinquunt patrem, & matrem, suam, & adhærent viro suo: quanto felicior est Virgo quæ terrena omnia deserit, & adhæret, & coniungitur Deo suo, semperque sequitur eius agrum? O Virginitas! corona quæ nunquam marcescit, templum Dei, Sacerarium Spiritus sancti, gemma pretiosissima, vulgo hominum abscondita, à paucis inuenta, à multis odio habita, à solis dignis optata. O continentia, mortem destruens, possidens verò immortalitatem. Tu es gaudium Prophetarum, gloria Apostolorum, vita Angelorum, & corona Sanctorum. Beatus qui te obtinet, & constanter retinet, modicum enim pro te laborabit, & plurimum in te ipsa gaudebit.

§. II.

Nuptia cum Christo.

EX HAC SANCTI Athanasij similitudine aliam possumus deducere Virginitatis excellentiam, desponsationem scilicet perfectissimam, quam celebrat cum Deo suo: de qua Apostolus: *a desponsi vos vni viro virginem castam exhibere Christo.* Quasi dicat ego fui internuncius, & mediator, vt vestram virginem castam tradatis vni viro, qui est Christus. Quæ virgo propter hanc desponsationem *sequitur agnum quocumque ierit.* Quemadmodum enim vxor tenetur speciali quadam ratione virum suum sequi, quocumque ille ierit; & ad vitam suam simul cum eo ducendam, ita vt non sit inter ipsos loci distinctio, nec habitationis, etiam intimi recessus, ad quem non pateat illi aditus: ita casta & Sancta anima, eò quod Christo sit desponsata, eum sequitur, quocumque ierit, tanquam eius comes indiuiduus, exercens se Sanctis meditationibus; & in eius præsentia semper ambulans, in feruenti oratione: quam sponsus in *b suo introducit cellaria*, & in ipsam *c ce-*

Lib. de Sancta Virginitate.

c. 27.

Sequent.

g Psal. 95. 1.

„ Singula-

„ ria sunt

„ gaudia

„ virginum

„ „

„ „

„ „

Lib. de Vir-

gin. suo de

Meditat.

„ Virgo soli

„ Deo nup-

„ ta viro

„ suo ad-

„ hæret.

„ „

„ „

„ „

„ „

Virgo Chri-

sto despon-

satur.

a 2. Cor. 11. 2

b Cant. 1. 4

c Cant. 2. 4

d Ps. 10. 21.
Tract. 1. c. 16

e Cant. 6. 7

Virgines in
domo Dei
reginae sunt.
Psal. 44.

ibi.

f Psal. 44.
10. 15.
Homil. in
eundem
Psalmum.

g Mat. 25.
10.
Virgines
procedunt
obuiam
Christo.
h Cant. 6. 1.

lam vinariam preciosorum vinorum, & d abscondit in abscondito faciet sua
quod non accedit strepitus hominum. Quod si dicas: dignitatem sponfarum
communem esse omnibus animabus in gratia Dei existentibus, ut primo
tomo dictum est. Respondebo: in domo diuini Salomonis varios esse con-
liorum ordines, nam e *Sexaginta* (inquit) *sunt Reginae, & octoginta concubinae.*
Adolescentularum non est numerus. Vna tamen est columba mea, & facta mea. Nam
in spiritualibus huius nuptijs varij sunt sponfarum gradus. Locum vnum
illa tenent, quae cum in ipsam castitatem aliquando deliquerint, postea pe-
nitentiam surrexerunt; has sequuntur Coniugatae, & postea viduae: ut vi-
gines sunt tanquam Reginae, excellentiores magisque dilectae: eo quod cum
tanta dexteritate se gerere ac gubernare nouerint, ut puritatem in omni
perfectione serauerint: sequentes Virgines Reginam, Virginem scilicet
sacratissimam, quae per excellentiam est *unica columba*, & omnino perfecta.
Pulcherrime hoc totum proponitur in psalmo 44. in quo agitur de nuptijs
filij Dei cum Ecclesia, cuius titulus est: *Pro iis, qui commutabuntur filius* (in
Cant. cum pro dilecto: quem tamen titulum Sanctus Hieronymus, sequens
hebraicam lectionem, vertit: *victori pro filijs liliorum* &c. qui, ut supra est
dictum, sunt illi, qui virginitatem profitentur, & colunt, significatam per lib-
in quibus Christus vincit, & ex hominibus Angelos facit. Et in ipsius psal-
mi progressu, cum dixisset: *astitit Regina a dextris tuis*, eamque praclare lau-
dasset, addit: *adducentur Regi Virgines post eam, proxima eius afferentur tibi.*
ferentur in letitia & exultatione, adducentur in templum Regis. Quod ita S. B.
filius explicat: adducentur ad conspectum caelestis Regis virgines, quae
sunt Reginam sequuntur; & quae proximè, per maiorem scilicet imitatio-
nem ad illam accedunt, coram te comparebant. Omnes cum letitia & ex-
ultatione venient, & in Regis aeterni templum ingredientur; eo quod non
ex necessitate, aut coacte, sed sponte, & magna cum animi voluptate virg-
nitatem sunt complexae. Ac propterea nunquam discedunt, à praecipua ipsius
Regina, & Christi sponsa, ipsa scilicet Ecclesia, sed in ea sequuntur Reginam
virginum, quae est sanctissima eius mater, & perueniunt vsque ad laudum
sanctorum: quod non ingrediuntur pedes culpa aliqua maculati. Haec sunt vir-
gines prudentes, quae habentes accensas lampades, & rebus necessarijs ad
conseruandas, bene praeparatae, *gexerunt obuiam sponso, & sponsa, & intrant cum*
eis ad nuptias. non quasi domesticae famulae; sed tanquam praecipuae partes
mystici corporis Ecclesiae, quae est sponsa agni, ac propterea & ipsae tan-
quam sponsae cum eo celebrant spirituales suas nuptias cum ingenti letitia
in praemium, quod carnales respuerint. Praclare hoc declarauit ipsa met-
sponsa in libro Canticum, dicens: *h dilectus meus descendit in hortum suum*
aut in arcolam aromatatum, ut pascatur in hortis, & lilia colligat. Ego dilecto meo, &
dilectus

dilectus mihi, qui pascitur inter lilia, & sensus est: descendit maiestas Dei ad visitandum conelulum Ecclesie lux hortum, in quo variae sunt areolae florum fragrantium, diversi scilicet status & gradus Iustorum; ut odore, & sapore sanctatum eorum vitam seleserecree: Sed praecipue afficitur pulchritudine & odore liliorum, hoc est virginum, quas sibi ipsi colligit: eum in medium, quo quis decerpit pulchrum aliquem florem ex viridario, ut secum gestet, eiusque odore recreetur. Neque his contentus, more & ingenio cerui (de quo dicitur quod pascatur lilijs, eoque pascu plus quam alio delectetur, & in viscera sua immittit) pascitur & ipse huiusmodi lilijs, quae intimi amoris vnione sibi tanquam suas sponlas coniungit: ex quo prouenit: ut te acerrime sibi dicant: *dilectus meus mihi, & ego illi.* hoc est totus ille meus est, & ego tota illius: ille mecum vnitus est, & ego cum eo: eo quod vterque simus vnus spiritus: & ille vult quod ego volo, quia ego non volo, nisi quod ipse vult: omnes meae res sunt ipsius, sicut etiam res eius sunt meae. Mea est eius omnipotentia, ad defensionem meae puritatis; mea est Sapiencia, ad astutias Sathanae deprehendendas; mea est prudentia, ad meam lampadem ornanda; & meae sunt eius virtutes, quibus ego dicer, & gloriosis obtrineam victorias. o virtus gloriosissima, quis tuos aperiet thesauros, quos in te contines! Continentia (ait S. Cyprianus) est honor corporum, ornamentum morum, sanctitas sexuum, vinculum pudoris, fons castitatis, pax domus, concordiae caput. Pudicitia sollicita non est, cui placeat, nisi sibi; pudicitia semper verecunda, dum innocentia mater est; pudicitia semper ornatur solo pudore, bene sibi conscia de pulchritudine, si improbis displicet; pudicitia nihil ornamentorum quarrit, decus suam ipsa est.

Haec nos commendat Domino, connectit Christo, haec expugnat omnia de membris illicita desideriorum praelia, pacem nostris corporibus inducit: beata ipsa, & beatos efficiens, apud quoscunq; habitare dignatur, & infra: Virginitas, aequat se Angelis, si verò exquiramus, etiam excedit, dum in carne luvictoriam, & contra naturam refert, quam non habent Angeli. Virginitas cetera, quid aliud est, quam futurae vitae gloriosa meditatio? Virginitas neutri sexus est: virginitas est perseverans infantia: virginitas est voluptatum triumphus: virginitas filios non habet, sed quod plus est, filiorum contemptum habet; non habet foecunditatem, sed non habet orbitatem: felix, quod est extra partus dolorem; felicior autem quod est extra funerum filiorum calamitatem. Et infra. Nihil animum si delem sic delectat, quam integra, immaculata pudoris conscientia: Voluptatem vicisse, voluptas est maxima; nec vlla maior est victoria, quam ea quae a cupiditatibus refertur. Qui hostem vicit fortior fuit altero: qui libidinem repressit, se ipso fortior fuit: qui inimicum posttrauit, externum hostem percussit: qui cupiditatem

*in Ecclesia
varij sunt
status iustorum.
Vide Mart.
del. Rio. ibi.*

*Christus a
more intimo
sibi iungit
virginem.*

*Omnia
Dei bona
virginibus
communiana
sunt.
Lib. de discipuli.
Bo. no pudicit.*

*Virginitas
incorruptio
est personae
perpetuae.*

Mala facilius vincuntur quam voluptas. i. Isai. 61. 10

k Sapi. 8. 2.

Castitas post praelia cum eius hostibus sequitur.

l Mat. 25. 1. Homil. 79. in Matt.

m Luc. 14. 30.

n Luc. 12. 35.

ditatem depressit, hostem domesticum superavit. Malum omne facilius vincitur, quam voluptas: quia illud quicquid est, horridum non est; hoc blandum est. Hæc Sæctus Gyprianus, quæ ob rem antiqua castitati affecta, iure optime poterit canticum illud Ecclesiæ primæ: *gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quia induit me vestimentis salutis: & indumento laetitiae circumdedit me, quasi sponsum decoratum corona, & quasi sponfam ornatum monilibus suis.* Non satis sibi esse existimavit, quod se Dei sui sponfam appellaret: sed nouo etiã alio nomine *sponsum* nūcupauit ut nouã aliam desponsationem spiritualem cū ipsamet castitate insinuaret, firmum cum ea pactum in eundem quod eam diligere vellet acturi; eiq; fidelis esse omnibus diebus vitæ suæ. Eam in modum quo dixit Salomon, se constituisse, *et assumere sapientiam sponfam amator factus forma illius* Et in Vitis aliquorū Sanctorum legitur: paruisse ipsis Sapientiam & Castitatē in habitu virginum pulcherrimarum: sese in sponfas offerentium; & ad semper illis conuiuendum & cohabitandum. Vocat autē se *sponsum decoratum corona*: eod quod ad hanc ad eod firmam & iucundam desponsationem non peruenitur, nisi post strenuam cum castitatis hostibus pugnam; & obtentam coronam, quam præmeretur eius victoria. Et quemadmodum sponsum debet sponfam suam in splendidis vestibus preciosissimis monilibus ornare: ita debet castitatem ipsam, quam accipit in sponfam ornamentis reliquarum virtutum, & gemmis præclarorum operum exornare. Quamuis enim ipsa per se ad eod sit pulchra & elegans, vt diximus: si tamen nuda sit, nec his ornamentis induatur, non placebit sponso celesti: qui regnum cælorum simile dixit esse decem Virginibus, quarum *l. quædam fuerunt fatuæ*, eod quod lampades suas oleo non exornassent. Et merito (ait S. Chrysostomus) eas appellat *fatuas*, quæ cum grauiores conflictus superissent: in leuioribus succubuerunt; & custodiente, corporis integritatem, per lampadem significatam: eam non exornarunt, oleo charitatis & misericordiarum, quæ tempore rationis reddendæ suam agnoscent stultitiam, cū se in tenebris esse videbunt, lampadibus extinctis, & illudentur, sicut is in *quædam pueri turrem perfectionis adificare, quam non consummauit*; & iactis cum magnis expensis ad eod præclaris fundamentis, non erexit super ea muros ædificiorum. Virgines autem prudentes, suas lampades exornant, & replent oleo Sanctorum operum deuotionis ac misericordiarum, quibus ignis charitatis fouetur & alitur: quo Virginitatis lampas mirum in modum resplendet. Nec sunt cõtentæ, quod corpora sint n. *præcincta*, sed gestant quoq; *lucernas ardentes in manibus*, sic ornantes cingulam Castitatis splendore Sanctorum operum, vt ad caelestes nuptias admittantur. Sed quoniam spiritualis hæc desponsatio multo excellentior obtinetur in statu religioso: cū de eo agemus, proponemus ea, quæ ad eius amplitudinem pertinent.

